

Τ Ω Ν

ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

(ΕΚΔΑΙΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΒΑΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗΝ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑ Δ. ΑΝΣΕΛΜΟΥ.)

ἌΡΙΘ. 8.

1837.

(Νοεμβρίου.)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΒΟΤΑΝΙΚΗ. Βαθμολογία τῶν φυτῶν. — ΔΗΜΟΤΙΚῆ ἘΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ. — ἩΘΙΚῆ. Περὶ τῶν κατὰ πρόληψιν καὶ κατ' ἀλήθειαν ἀρετῶν. — ἈΝΑΛΥΣΙΣ ΝΕΟΦΑΝῶΝ ΒΙΒΑΙΩΝ. Ἐφημερίς Ἀρχαιολογική. Βίοι τῶν ἐνδόξων φιλοσόφων τῆς Ἀρχαιότητος. — ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΒΟΤΑΝΙΚΗ.

Βαθμολογία τῶν φυτῶν.

Ἦθελεν εἶσθαι ἀδύνατον νὰ διακρίνη τις ἀνευ συγχύσεως τὸν ἀριθμὸν τῶν 60 χιλιάδων φυτῶν ἅτινα ἀνεκαλύφθησαν διὰ τῆς παρατηρήσεως, ἀν δὲν ὑπῆρχεν μέθοδος δι' ἧς νὰ ὀδηγῆται ἐν τῷ μέσῳ τοσούτου πλήθους διαφόρων εἰδῶν. Τῆς μεθόδου ταύτης ἡ τέχνη εἶναι ἡ διαίρεσις αὐτῶν εἰς τινα πρῶτιστα κεφάλαια παριστῶντα τοὺς οὐσιώδεις χαρακτῆράς των. Κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν μερῶν τῶν φυτῶν, ἅτινα ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν διάκρισιν αὐτὴν ὡς βάσις, δύναται τις νὰ περιορίσῃ εἰς τρεῖς τὰς βοτανικὰς βαθμολογίας ὄλας τὴν τοῦ Τουρνεφόρτου (Tournefort) τὴν τοῦ Λινναίου (Linnae), καὶ τὴν τοῦ Ιουσιέου. (Jussieu).

Ἰδοὺ ἐκάστης τῶν διαιρέσεων αὐτῶν αἱ βάσεις ὑπάρχει ἐντὸς ἐνὸς φυτοῦ πληθὺς διαφορῶν μερῶν, ὡς π. γ. ἄνθη, ρίζαι, βλαστοὶ, φύλλα κτλ. Ὁ Τουρνεφόρτης ἐθεμελίωσε ὄλας τὰς διαιρέσεις τοῦ συστήματός του ἐπὶ τοῦ σχήματος τοῦ κάλυκος, (corolle) ἢ τοῦ μέρους αὐτοῦ τοῦ ἄνθους, τὸ ὑποῖον εἶναι ἡ πρωτίστῃ ἔδρα ὄλων τῶν εὐαρέστων αἰσθήσεων, αἵτινες χορηγοῦνται ἀπὸ τὰ φυτά. Κατὰ τὰς ἀρχὰς αὐτὰς αἱ 60 χιλιάδες τῶν γνωστῶν ἀνθῶν συμπεριλαμβάνονται εἰς εἰκοσιδύω κλάσεις τὰς ὁποίας εἶναι εὐκόλον νὰ γνωρίσῃ τις. Ὁ Τουρνεφόρτης τὰς προσδιώρισε δι' ὀνομάτων ἀνακαλούντων μετ' ἀκριβείας τὸ κυριώτερον μέρος τῶν διαφορῶν των. Ἡ πρώτη

κλάσις είναι ἡ τῶν κωδωνοειδῶν ἀνθῶν (campaniformes), τῶν ἐχόντων δηλ. τὸ σχῆμα τῶν κωδῶνων· ἡ δευτέρα ἡ τῶν χωνοειδῶν (infundibuliformes), ὡς ἐχόντων τὸ σχῆμα τοῦ χωνίου· ἡ τρίτη τῶν προσωποειδῶν, (personnées), ὡς ὀμοιοζόντων τὸ πρόσωπον ἀρχαίας τιнос περικεφαλαίας· ἡ τρίτη τῶν χειλοειδῶν (labiées), ἐπωνομασθέντων οὕτως, καθότι ὁ κάλυξ αὐτῶν ἔχει τὴν ὁμοιότητα δύο χειλέων, τῶν σταυροειδῶν (cruciformes), τῶν ὁποίων ὁ κάλυξ σύγκεται ἐκ τεσσάρων μερῶν σταυροειδῶς τεθειμένων τῶν ροδοειδῶν (rosacées) ἀνθῶν, σχηματισμένων ὡς τὸ ρόδον τῶν σκιαδηφόρων (ombellifères), τῶν ὁποίων τὸ ὅλον τοῦ κάλυκος εἶναι διατεθειμένον εἰς σχῆμα σκιαδίου τῶν γαρυφαλοειδῶν (carryophyllées), ὡς ὀμοιοζόντων τὰ γαρύφαλα τῶν κρινοειδῶν (liliacées), ὀμοιοζόντων τοὺς κρίνους. Τῶν χρυσαλοειδῶν (papilionacées) τῶν ὁποίων τὸ ἄνθος ἔχει σχῆμα χρυσαλίδος (πεταλούδας) κτλ. Ἡ τελευταία κλάσις περιέχει τὰ ἄνθη ἅτινα δὲν ἔχουσι κἀνὲν προσδιωρισμένον σχῆμα, διὸ καὶ τὰ ὀνομάζει ἀνθη ἀνώμαλα.

Τοῦ Λιναίου ἡ βαθμολογία δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὸν κάλυκα, παρῆσθαι καὶ μέχρι τῆς καρδίας αὐτῆς τοῦ ἄνθους, καὶ εἰρρίζει τὰς διακρίσεις τὰς ἐπὶ τῶν ὀργάνων αὐτῶν, ἅτινα χρησιμεύουσιν εἰς τὴν ἀναγέννησιν ἐκάστου εἶδους. Τὰ ὄργανα ταῦτα εἶναι τὰ μέρη τοῦ ἄνθους τὰ κατέχοντα τὸ κέντρον αὐτοῦ συνήθως· εἶναι δὲ γνωστὰ εἰς τὴν βοτανικὴν ὑπὸ τὰ ὀνόματα étamines, στήματα, καὶ pistils, θηλυγενῆ ὄργανα καρποφορίας. Τῶν στήματων αὐτῶν ὁ ἀριθμὸς, ἡ στάσις των ἡ ἀναλογία των, ἡ ἀπουσία των κτλ. εἶναι οἱ χαρακτηριστῆρες διὰ τῶν ὁποίων αἱ διάφοροι κλάσεις διακρίνονται. Ὁ Λιναῖος συμπεριέλαβεν οὕτως ὅλα τὰ εἶδη τῶν φυτῶν εἰς εἰκοσιτέσσαρας κλάσεις τὰς ὁποίας προσδιώρισε δι' Ἑλληνικῶν ὀνομάτων ἐξηγούντων ἐντελῶς τὰ διακριτικὰ σημεῖα των. Ἡ πρώτη κλάσις εἶναι ἡ τῶν μονανδριῶν (monandries) αἵτινες ἐν μόνον στήμα ἔχουσιν, ἡ δευτέρα τῶν διανδριῶν (diandries) παρουσιαζουσῶν δύο στήματα, ἡ τρίτη τῶν τριανδριῶν (triandries) παρουσιαζουσῶν τρία, ἡ τετάρτη τῶν τετρανδριῶν (tetrandries) παρουσιαζουσῶν τέσσαρα μέχρι τῶν δωδεκανδριῶν (dodecandries) αἵτινες φέρουσι δώδεκα στήματα· ἐκ τῶν δύο ἀκολούθων κλάσεων δηλ. τῆς 13 καὶ 14, ἡ μὲν πρώτη περιέχουσα εἴκοσιν σχεδὸν στήματα καλεῖται παρὰ τοῦ Λιναίου εἰκοσανδρία (icossandrie), καὶ ἡ ἕτερα περιέχουσα ἀριθμὸν ἀπροσδιωριστον στήματων πολυανδρία (poliandrie). Αἱ ἑνδεκα ἄλλαι κλάσεις δηλ. ἀπὸ τῆς 15 μέχρι τῆς 23 διακρί-

νονται ἐκ τοῦ εἶδους τῶν στέσεων τὰς ὁποίας τὰ στήματατα ἔχουσι μεταξὺ των, ἢ μετὰ τῶν θηλυγενῶν ὀργάνων. Οὕτως τὰ ἄνθη τῶν ὁποίων ὅλα τὰ στήματα εὐρίσκονται εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀπόδεσμον ἐνωμένα, σχηματίζουσι τὴν κλάσιν τῶν μοναδέλφων (monadelphes), ἐκεῖνα δὲ τῶν ὁποίων τὰ στήματα θλίβονται πρὸς τὰ θηλυγενῆ ὄργανα ἔχουσι τὸ ὄνομα γυναυδρία (gynaudrie) κτλ. Τελος πάντων τὰ ἄνθη τὰ ὁποία οὐδὲ θηλυγενὲς ὄργανον οὐδὲ στήματα ἔχουσι, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, σχηματίζουσι μίαν τελευταίαν κλάσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν κρυπτογᾶμων (cryptogames).

Ὁ Τουρνεφόρτης εἶχε στηρίξει τὸ σύστημά του ἐπὶ τοῦ σχήματος τοῦ κάλυκος, καὶ ὁ Λιναῖος ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς θέσεως τῶν στήματων καὶ τοῦ θηλυγενοῦς ὀργάνου, ὁπότεν ὁ Ἄντωνιος Ἰωσίας ἐδημοσίευσεν μέθοδον τινα βαθμολογίας πολλὰ τῶν πρώτων ἀνωτέρων. Ἡ μέθοδος αὕτη δὲν θεμελιούται μόνον εἰς τὰς μερικὰς μεταξὺ τῶν φυτῶν διαφορὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πρωτίστους διαφορὰς ὅλων τῶν μερῶν αὐτῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καθιστᾷ πλέον ἀξιοτίμητον τὴν βαθμολογίαν τοῦ Ἰωσίου, καθότι αὕτη ὀδηγεῖ τὸν ἀνθρώπον εἰς τὴν διάγνωσιν τῆς φύσεως τῶν φυτῶν, ἐνῶ τὰ δύο ἕτερα συστήματα δὲν φέρουσιν εἰμὴ τὴν διάγνωσιν τινῶν ἐκ τῶν διαφορῶν αὐτῶν. Ὁ Ἰωσίας ἐσύστησε δεκαπέντε κλάσεις φυτῶν, ἐκάστη αὐτῶν διαιρεῖται εἰς ἀριθμὸν τινα τάξεων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μέγαλον, αἵτινες συνιστῶσι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον, κατ' αὐτὸν, καλεῖται οἰκογένεια τῶν φυτῶν (familles des plantes). Ἄλλως αἱ οἰκογένειαι αὗται παριστῶσι τὰς τάξεις τῶν φυτῶν, ἐντὸς τῶν ὑποίων, ὁ Τουρνεφόρτης καὶ ὁ Λιναῖος ἔκαμον τὴν διαίρεσιν τῶν κλάσεων των. Αἱ τάξεις αὗται, αἱ εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐκτεθείσας τρεῖς βαθμολογίας περιεχόμεναι ὀδηγοῦσιν ἐπομένως καὶ εἰς ἄλλας ὑποδιαίρεσεις, ὡς πρὸς τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη μέχρι τῆς διαγνώσεως ἐκάστου ἀτόμου τοῦ φυτοῦ.

(10.)

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

(Ἄφετε τὰ παιδιά ἐρχεσθαι πρὸς με. Ματθ. XIX.)

Τοῦτον τὸν λόγον εἶπεν ὁ θεῶνθρωπος Ἰησοῦς, ὅτε ἀπέτεινεν εἰς τοὺς μαθητάς του τὴν τόσον ὑψηλὴν ἐνταυτῷ καὶ ἀφελῆ διδασκαλίαν, ἥτις ἐμελλεν ἀντηγήσῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ νὰ φέρῃ τὸ χριστιανικὸν γένος εἰς τὸν μέγαν πολιτισμὸν ὅπου κατήνησε σήμερον μετὰ δεκαοκτῶ αἰώνων

δοκιμασίας καὶ κόπους. Αἱ παθητικαὶ αὐταὶ λέξεις τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς χριστιανικῆς πίστεως περιλαμβάνουσιν ὅλην τὴν θρησκείαν· ἡ ἐπιστήμη, τῷ ὄντι πρέπει νὰ ᾖ κοινή. « οὐδεὶς τίθει τὸν λύχον ὑπὸ τὸν μῶδιον. » ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη δὲν ἐδόθη μὲ τὴν πνοήν, εἰς τὸ ἀσθενὲς νήπιον τὸ ὁποῖον ἔρχεται εἰς τὴν γῆν. Ἐπειδὴ ὅλοι γεννώμεθα ἀμαθεῖς, καὶ ἠθέλομεν διαμένει διὰ παντός τοιοῦτοι, ἂν οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπακούοντες εἰς τὸν αἰώνιον νόμον καὶ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ δὲν ἐφρόντιζον νὰ μᾶς ἐκπαιδεύσωσι. Κατὰ δυσυχίαν ὁμῶς αἱ κοινωνίαι τῶν ἀνθρώπων εὐρίσκονται διωργανισμέναι τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἡ ἐπιστήμη, τὸ κοινὸν τοῦτο ἀγαθόν, ἡ πρώτη καὶ οὐσιώδης τῆς γενικῆς εὐδαιμονίας συνθήκη, δὲν δίδεται ἰσομερῶς εἰς ὅλους· ἐπειδὴ ἀνάγκη καὶ αὐτὴν νὰ ἀγοράσωμεν, καθὼς ὅλα τὰ πρὸς συντήρησιν τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου πράγματα, ἀλλ' ὅλοι δὲν ἔχουσι τὴν δύναμιν. Τὸ εὐαγγέλιον λοιπὸν, τὸ ὁποῖον προσκαλεῖ ὅλα τὰ παιδιά, πτωχὰ καὶ πλούσια, εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἐπιστήμης δὲν θέλει ἄραγε εἰσακουσθῆ; Ναὶ ἐξῆς, ἐπειδὴ καταντήσαμεν εἰς ἐκείνην τὴν κατάστασιν, ἣτις θέλει πραγματοποιήσῃ τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονίαν, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη ὁ θεός, ὅστις ἤνοιξεν εἰς ὅλους τὸ βιβλίον τῆς ἐπιστήμης. Οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν ἐγνωρίσαν ὅτι ἦτον ἔργον χριστιανικῆς ἐνταυτῇ εὐσεβείας καὶ πολιτικῆς φρονίμου νὰ ἐξαπλώσωσι τὴν παιδείαν, καὶ νὰ τὴν καταστήσωσιν ὡς τὸν ἀέρα, εἰ δυνατόν, καὶ τὸ φῶς ἀδάπνων καὶ εὐπόριστον. Ὅθεν καὶ ὁ ἀγαθὸς Βασιλεὺς ἡμῶν ὡς φιλόχριστος ἐνταυτῷ καὶ φιλόλαος, ἐφιλοτιμήθη καὶ προθυμεῖται κατ' ἐξοχὴν ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίευσιν, ἀλλὰ πολὺ πλεῖστον διὰ τὴν δημοτικὴν λεγομένην, ὥστε τὰ σχολεῖα πληθύνονται ἀκαταπαύστως, οἱ ὑπότροφοι προσέρονται παμπληθεῖς καὶ αἱ κοινότητες ἐνόησαν τῆς εὐεργεσίας τὸ βάρος καὶ τὴν γεναιότητα. Ἀλλὰ λείπεται πολὺ εἰσέτι νὰ κατορθώσωμεν, ἂν θέλωμεν νὰ λάβωμεν ὡς παράδειγμα τοὺς λαοὺς τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Ἀμερικὴν, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Γαλλίαν ἴσως, ἀλλ' ἐξαιρέτως εἰς τὴν Δανίαν δυσκόλως εὐρίσκονται τῆς παρουσίας γενεᾶς ἀνθρωποὶ ἀμαθεῖς τῶν πρώτων γραμμάτων. Εἰς τὴν Αὐστρίαν μάλιστα οὔτε ὁ γάμος συγχωρεῖται, ἂν ὁ θάλων νὰ νυμφευθῆ δὲν γνωρίζει ν' ἀναγινώσκη νὰ γράφῃ καὶ ν' ἀριθμῆ.

Ἐνταῦθα χρεωστοῦμεν νὰ συστήσωμεν εἰς τὸν ξπαινον καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ κοινοῦ καὶ τοὺς πρὸ χρόνων ἤδη καταγινομένους εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν παιδίων τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ξένους, καὶ μάλιστα

τὸν Κ. Χίλλ, ὅστις ὄχι μόνον ἀβρένων, ἀλλὰ καὶ κορασιῶν μικρῶν σχολεῖον σύστησεν· ἐκ τούτων δὲ πολλὰ δέχεται καὶ εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν του, ὅπου μόνον μέχρι τοῦδε διδάσκονται διάφορα μαθήματα τὰ συνειθιζόμενα εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Εὐρώπης, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς μουσικῆς.

Εἴθε νὰ φιλοτιμηθῶσιν οἱ δῆμοι νὰ στείλωσι μὲ ὀλίγην τινὰ δαπάνην εἰς τὸ διδασκαλεῖον τοῦτο κοράσια προωρισμένα νὰ μεταφέρωσιν ἔπειτα εἰς αὐτοὺς τὰ ἀγαθὰ τῆς γυναικείας ταύτης μαθήσεως. (2.)

ΗΘΙΚΗ.

Περὶ τῶν κατὰ πρόληψιν καὶ κατ' ἀλήθειαν ἀρετῶν.

Ὀνομάζω ἀρετὰς κατὰ πρόληψιν ὅλας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι δὲν συνεργοῦσιν εἰς τὸ δημόσιον καλόν· τοιαῦται εἶναι π. χ. ἡ σωφροσύνη τῶν Ἑστιάδων, καὶ ἡ σκληραγωγία τῶν ἀνοήτων μοναστῶν τῆς Ἰνδίας· ἐπειδὴ ἐν ᾧ δὲν ὠφελοῦσι τὸ κοινόν, βλάπτουσι φανερῶς τοὺς ἔχοντας αὐτάς· καὶ ὁμῶς αἱ ψευδῶνμοι αὐταὶ ἀρεταὶ τιμῶνται πλεῖστον εἰς πολλὰ ἔθνη παρὰ τὰς ἀληθεῖς, καὶ οἱ σεμνυνόμενοι εἰς αὐτάς ἀπολαύουσι μεγαλύτερον σέβας παρὰ τοὺς ἀγαθοὺς πατριώτας!

Καί εἰς τῶνόντι δὲν θεωρεῖται εἰς τὰς Ἰνδίας τόσον ἱερός, ὅσον οἱ Βραχμᾶνες, ἐπειδὴ καὶ ἡ γύμνωσις τῶν αὐτῶν ἐμπνέει σέβας. Οἱ μὲν ἐξ αὐτῶν μένουσι δι' ὅλης τῆς ζωῆς προσηλωμένοι εἰς ἓν δένδρον, οἱ δὲ ὀπίπτονται εἰς τὰς φλόγας, ἄλλοι φέρουσι φοβεράς ἀλύτους, δὲν λαμβάνουσι ποτὲ στερεὰν τροφήν, κλείουσι τὸ στόμα τῶν μὲ κλειδαρίας, καὶ, τὸ χεῖρισον πάντων, οἱ γονεῖς δὲν δυσκολεύονται νὰ παραδίδωσιν εἰς τοὺς ἀθλοῦς τούτους καὶ αὐτάς τῶν τὰς θυγατέρας!

Οἱ Βραχμᾶνες ἔχουσι τὸ ἐξαιρετικὸν προνόμιον νὰ ζητῶσιν ἐλεημοσύνην, καὶ παρακινουῦσι τοὺς ἄλλους νὰ τὴν δίδωσιν, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἀκολουθοῦσι ποτὲ τὸν κανόνα τούτου. . . .

Διὰ τί, λέγουσι, γινόμενοι ἀνθρωποὶ νὰ ἐντρεπόμεθα γυμνοὶ, ἐπειδὴ ἐβήκαμεν τοιοῦτοι ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς μας;

Ἀλλὰ τὴν γύμνωσιν ταύτην εὐρίσκωμεν καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ἀγρίους ἢ νομάδας λαοὺς, ὀνομαστὶ δὲ εἰς τοὺς Καραΐδας.

Ἰπάρχουσι δὲ εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Πεγκιοῦ ἀναχωρηταὶ λεγόμενοι Σαντῶνες, οἱ ὅποιοι δὲν ζητοῦσι τίποτε, καὶ ἂν κινδυνεύωσι ν' ἀποθάνωσιν· ἀλλὰ κατὰ καλὴν τύχην τῶν προλαμβάνουσιν οἱ εὐλαβεῖς ὅλας τῶν τὰς

ἐπιθυμίας. Ὅστις ἐξομολογήθῃ εἰς αὐτοὺς διαφρεύει τὴν ποινὴν, ὅτι δήποτε τολμήσῃ κακούργημα· διατρέβουσι δὲ εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ εἰς τὰ κούφωματα τῶν δένδρων τέλος ἀποθανόντες λατρεύονται ὡς θεοί.

Εὐτυχεῖς, τοῦλάχισον οἱ λαοὶ μεταξύ τῶν ὁποίων αἰ κίβδηλοι καὶ παράσημοι αὔται ἀρεταὶ εἶναι μόνον γελοῖαι! ἀλλ' εἰς πολλοὺς αὐτῶν εἶναι καὶ θηριώδεις. Εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Cochin ἀνατρέφουσι κροκοδείλους, καὶ ὅστις ἐκτίθεται εἰς τὴν λύσσαν τούτων τῶν θηρίων διὰ νὰ κατασπαρχθῇ μακαρίζεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Εἰς δὲ τὸ βασίλειον τοῦ Martemban θεωρεῖται ὡς εὐσεβείας ἔργον, περιφερομένου τοῦ εἰδώλου, νὰ πῆσῃ τις ὑποκάτω τῶν τροχῶν τῆς ἀμάξης του, ἢ καὶ νὰ σφαχθῇ· ἐπειδὴ ὁ τοιοῦτος δοξάζεται ὡς ἅγιος καὶ τὸ ὄνομά του καταγράφεται εἰς χωριστὸν βιβλίον.

Αἱ γυναῖκες τοῦ Μαδαγασκάρ πιστεύουσιν εἰς τὰς αἰσίας ἡμέρας καὶ ὄρας· ὅθεν ὅταν γεννησῶσιν εἰς τὰς ἀποφράδας, ἢ θρησκεία τὰς ἀναγκάζει νὰ ρίπτωσι τὰ ἀθῶά των τέκνα εἰς τὰ θηρία, νὰ τὰ θάπτωσιν, ἢ νὰ τὰ πνίγωσι τοῦλάχιστον.

Εἰς τινὰ δὲ τῶν ναῶν τοῦ βασιλείου τοῦ Requ θυσιάζουσι κατ' ἔτος μίαν παρθένον εἰς τὴν ἐρπὴν τοῦ εἰδώλου. Ὁ ἱερεὺς ἐνδεδυμένος τὴν στολήν του τὴν πνίγει γυμνήν, καὶ ἄρ' οὐ χωρὶς τὴν καρδίαν τῆς τὴν ρίπτει κατὰ τοῦ εἰδώλου κτλ.

Ἄλλ' ἀν' ὑπάρχουσιν δεισιδαιμονικαὶ ἀρεταί, εἶναι καὶ ἀμαρτίαι τοιαῦται. Ὁ Βραχμάν δὲν νυμφεύεται ποτὲ παρθένον. Εἰς τὴν νῆσον Φορμόζαν θεωρεῖται ὡς ἔγκλημα νὰ γεννήσῃ ἢ ἔγκυος, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸν τριακοσὸν πέμπτον τῆς ἡλικίας χρόνον· ὅθεν ἕως τότε ὑποκύπτει εἰς τοὺς πόδας τῆς ἱερείας, ἥτις πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ νόμου τὴν καταπατεῖ, ἕως οὐ ἀποβάλλῃ.

Εἰς τὸ Régū ὅταν οἱ μάγοι προμαντεύσωσι τὸν θάνατον τοῦ ἀρρώστου, θεωρεῖται ὡς ἀμάρτημα τὸ νὰ ἀνυπερβῇ· ὅθεν ὅλοι τὸν ἀποφεύγουσι καὶ τὸν ὑβρίζουσι λέγοντες, ὅτι ἄνθρωπος, ἤθελε τὸν δεχθῆ ὁ θεὸς εἰς τὴν συνδιατριβὴν του.

Εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Congo, Angoloe καὶ Matamba ὁ ἀνὴρ δύναται νὰ πωλῆσῃ τὴν γυναῖκα, ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν κτλ. Ἐν δὲ μόνον κατηγορεῖται ὡς ἀμάρτημα τὸ νὰ ἀρνηθῇ τις τὰ πρωτόλεια ἢ τὰς ἀπαρχὰς τῶν καρπῶν εἰς τὸν μέγαν ἀρχιερέα!

Ἀγανακτοῦμεν δικαίως ἀκούοντες τοιαύτας ἀπανθρώπους πράξεις, οὔτε θανάμειθα εὐκόλως νὰ τὰς πιστεύσωμεν· ἀλλ' ἀν' ἐξετάσωμεν τὸ πρῶγμα ἀκριβέστερον, θέλωμεν εὑρεῖν ὅτι γενικῶς ὡς ἀρετὴ ἐθεωρήθη ἐκπαλαί πᾶσα

πράξις ἔχουσα τέλος τὸ κοινὸν καλὸν καὶ τὴν ὠφέλειαν τῆς πατρίδος· αὐτὴν μάλιστα φαίνεται ὅτι ἔχουσιν ἀρχὴν καὶ τὰ γελοιωδέστατα ἔθιμα μεταξύ τῶν ἀγρίων αὐτῶν ἐθνῶν.

Ἡ κλοπὴ π. χ. ἦτο συγχωρημένη ἄλλοτε εἰς τὴν Σπάρτην, καθὼς τιμᾶται τὴν σήμερον εἰς τοὺς τόπους τῆς Ἀφρικῆς (Congo) ὅταν γίνηται φανερά. Οἱ δὲ Σπαρτιᾶται ἐπαίδευσον μόνον τὴν ἀνεπιτηδεσιότητα τοῦ κλέπτου. Ὅποια παράδοξος, κατὰ τὸ φαινόμενον, συνήθεια! ἀλλ' ἀνεθυμηθῶμεν ὅτι καταφέρνουν τὰ πολύτιμα μέταλλα, εἶχον δὲ νόμισμα ὀγκωδέστατον ἀπὸ σιδήρον, θέλωμεν καταλάβει ὅτι ἡ κλοπὴ περιωρίζετο εἰς τὰ ὠὰ καὶ τὰς ὄρνιθας, καὶ εἶχε σκοπὸν ὁ νομοθέτης νὰ καταστήσῃ ἀνδρείους καὶ ἀγρόπνους ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας τοὺς νέους. Ὁ νόμος ἄρα οὗτος ἐπιβλαβὴς βέβαια εἰς πλουσίους ἦτον ἴσως ὠφέλιμος εἰς τοὺς Σπαρτιᾶτας, οἵτινες ἔπρεπε νὰ φοβῶνται ὄχι ὀλιγότερον τοὺς Εἰλωτας παρά τοὺς Πέρσας, κατὰ τῶν ὁποίων τὴν ἄγρυπνον αὐτῶν ἀνδρίαν εἶχον μόνον νὰ ἀντιτάξωσιν.

Ὅταν κληρονομικοὶ τινες λαοὶ ἐτοιμάζωνται περὶ τὸ τέλος τοῦ χειμῶνος νὰ μεταβῶσιν εἰς ἄλλον τόπον διὰ νὰ ζητήσωσι τροφήν, ἀναβιβάζοντες τοὺς γέροντας εἰς ὑψηλὰς δρύς, κινουσι τὸν κορμὸν βιαιῶς· πολλοὶ τότε τῶν γερόντων τούτων πίπτουσι κάτω καὶ γίνονται σφάγιον τῶν βαρβάρων καὶ ἀπηνῶν ἐκείνων ἀνθρώπων. Ἡ σκληρότης αὕτη προῦλθεν ἴσως ἀπὸ τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ μὴ δυνάμενοι οὗτοι δυσχερεῖς νὰ βασταθῶσιν εἰς τὰ δένδρα ἦσαν πολὺ πλειότερον ἀδύνατοι νὰ ὑποφέρωσι τὰς κακουχίας τοῦ κληρονομικοῦ ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἀράγῃ νὰ τοὺς ἀφίσωσιν ἀναχωροῦντες νὰ ἀποθάνωσι τὸν πικρὸν καὶ ἀλγεινότερον θάνατον τῆς πείνας, ἢ νὰ καταβρωθῶσιν ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία· ἔκριναν ἀναγκαῖον βέβαια νὰ τοὺς ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τόσοις πόνους μετὰ τὴν παρὰ φύσιν ταύτην πατροκτοίαν.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς πλαιοὺς λαοὺς καὶ τὴν σήμερον ἔτι εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν νῆσον Φορμόζαν φονεύουσι τοὺς ἀπληπισμένους ἀρρώστους διὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

Ὁ δὲ νόμος συγχῶρει ποτε εἰς τὴν Ἑλβετίαν τοὺς ἱερεῖς νὰ ἔχωσι παλακίδας διὰ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν σωφροσύνην τῶν ἄλλων γυναικῶν.

Μὴ γνωρίζοντες ἄρα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν πρώτην ἀφορμὴν τῶν τοιούτων παραλόγων καὶ δεισιδαιμόνων συνθηκῶν ἔχομεν δίκαιον νὰ θανατώσωμεν ἐπειδὴ πολλάκις ἀφ' οὐ ἐξέλιπεν ἡ αἰτία διέμειναν μόνον τὰ ἀποτελέσματα, εἴτε δι' ἀμέλειαν, εἴτε δι' ἀδυναμίαν τῶν διοικήσεων.

Ὅτε ὁ τόπος ἔμενεν ἀκατοίκητος ἢ σχεδὸν ἔρημος καὶ ἀγεώργητος, ἦτο εὐλογον νὰ δοθῶσι μεγάλα τεμένη ὡς ἀναθήματα εἰς διάφορα μοναστικά τάγματα· ἀλλὰ τοῦτο σήμερον φαίνεται ἀνόητον καὶ βλαπτικὸν εἰς τὴν κοινωνίαν· ἐπειδὴ ὅλα τὰ ἔθιμα ὅσα προξενούσι πρόσκαιρα ὠφελήματα ὁμοιᾶζουσι τὰ σανιδώματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ πέσωσιν ἀφ' οὗ ὑψωθῶσι τὰ παλάτια.

Καθὼς ὁ Νουμάς καὶ ἄλλοι παλαιοὶ νομοθέται, ὁ θεμελιωτὴς τοῦ βασιλείου τῶν Ἰγγασίων ἀνηγορεύθη εἰς τοὺς Περιουσιάνους ὡς υἱὸς τοῦ ἡλίου καὶ τοὺς κατέπεισε μάλιστα νὰ πιστεύσωσιν ὅτι οἱ νόμοι τοὺς ὁποίους ἔφερον ἦσαν θεῖοι. Τὸ πολιτικὸν τοῦτο τέχνασμα ἦτο βέβαια συγχωρημένον κατ' ἀρχάς διὰ τὰ δῶση πλειοτέραν δύναμιν εἰς αὐτούς· ἀλλ' ἀφ' οὗ κατέβαλε τὰς βάσεις τῆς διοικήσεως, ἔπρεπε νὰ φανερώσῃ διὰ τῶν ἀπογόνων του τὸ ὠφελίμον τέχνασμα, τὸ ὁποῖον μετεχειρίσθη καὶ προλαμβάνων τὰς μεταβολὰς τῶν ἠθῶν καὶ συμφερόντων τοῦ λαοῦ ἐβραβεύετο νὰ μὴ ἀφίη νὰ θεωρῶνται οἱ νόμοι ὡς ἀμετακίνητοι, ἐμποδίζοντες πᾶσαν μεταρρύθμισιν καθιστανομένην ἀναγκαίαν ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα. Ἐμειναν λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα τὰ ἀποτελέσματα ἀφ' οὗ ἡ αἰτία εἶχε παύσει πρὸ πολλοῦ.

Ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγομεν ὅτι ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ δεισιδαιμονία χαρακτηρίζουσι εἰς πολλοὺς τόπους τὰς ἀρετὰς καὶ κακίας. Εὐχόμεθα λοιπὸν νὰ ἐξαπλωθῇ παντοῦ ἡ παιδεία καὶ ἡ χριστιανικὴ πίστις, ἐπεὶ δὴ ἀπὸ μόνας αὐτὰς ὁ ἄνθρωπος φωτιζόμενος μακθάνει τὰ ἀληθῆ καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὴν κοινωνίαν καθήκοντα.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΝΕΟΦΑΝΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

Εἰσαγγελεῖς, τρόπον τινά, εἰς τὸ δικαστήριον τῆς κοινῆς γνώμης, ὑφείλοντες νὰ κατακηνώμεν τὰ οἰολογικὰ πλημμελήματα ἐκπληροῦμεν ἔργον βέβαια δυσάρεστον καὶ βαρὺ· ἀλλ' ἔχοντες τὴν συνείδησιν καθαρὰν καὶ σκοποὺν μοναδικὴν τὴν ὠφέλειαν θέλομεν ἀναλάβει θαρράλειως εἰς τὸ ἐξῆς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἐκδιδομένων συγγραμμάτων. Εἰς τὴν αὐστηρὰν δὲ ταύτην κρίσιν ἐνδὲ σται νὰ προσκρούσωμεν πολὺ καὶ νὰ πληγώσωμεν μάλιστα ἐνίοτε τὴν εὐαίσθητόν τινων φιλαυτίαν· ἀλλ' ἐνομίσαμεν χρεὸς νὰ παραβλέψωμεν τὰ ἰδιαιτέρα συμφέροντα, ὅταν πρόκειται λόγος περὶ τῶν δημοσίων· ἐπειδὴ ἡ ἀκολασία τῆς φιλολογικῆς ἐλευθεροτυπίας, καθὼς καὶ τῆς πολιτικῆς, φαίνεται ἀναλόγως ἐπιβλαβὴς καὶ κινδυνώδης εἰς τὴν κοινωνίαν.

καθότι ὄχι μόνον ἀπὸ ματαιοφροσύνην πτωχαλαζονικὴν γαμιᾶται τοὺς ἡμιμαθεῖς ἢ καὶ ἀμαθεῖς, ἀλλὰ καὶ τὴν γλώσσαν αὐτὴν ἐπαπειλεῖ μὲ διαφθορὰν ἀδιόρθωτον. Κανεὶς τῶντι δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν μεταφράσεων, αἰδοῦνται ἐβαλεῖν ἀπὸ τίνος εἰς ἑτέραν τὰ ἑλληνικὰ πειστήρια, μόνις εὐρίσκονται σποράδην ὀλίγα τινοῦ λόγου ἄξιαι προωρισμένοι νὰ ἐπιπολάζωσιν εἰς τὸν ποταμὸν τῆς λήθης· ὅθεν οἱ ἐγνωσμένοι διὰ τὴν παιδείαν τῶν ὁμογενεῖς οἱ Κῶες. Σχινάδες π. χ. καὶ Μανούσοι καὶ Δόσιοι καὶ Φαρμακίδια κτλ. οὔτε καταδέχονται νὰ ἔμβωσιν εἰς ἀμίλλαν καὶ νὰ φανῶσι μετὰ τῶν κοράκιων καὶ κολοιδῶν, τῶν ὁποίων οἱ κρωγμοὶ νίγηουσι τὴν φωνήν των. Φαίνεται δὲ ἐν τοσούτῳ καὶ αἰσχρὸν, αὐτονομουμένης τῆς Ἑλλάδος, νὰ γράφωσι τίσον ἀπειροκλίως Ἕλληνας ἄνθρωποι τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλώσσαν, τὴν ὁποῖαν ἐφιλοτιμούντο νὰ ὁμιλῶσιν ὅσο δυνατὸν ὀρθὰ καὶ νὰ σπουδάζωσιν ἐπιμελῶς ἔθνη βάρβαρα, ὄχι οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἔπειτα ἐπολιτίστησαν προσβρόμιοι μὲ αὐτούς, ἀλλὰ καὶ οἱ Πέρσαι αὐτοί. Ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν καὶ ἄλλας αἰτίας· ἐπειδὴ τὴν γλώσσαν ταύτην διεφυλάξαμεν μόνον ἐλευθέρων λείψανον ἀπὸ τῶν πατέρων μας τὴν πλουσίαν κληρονομίαν· αὐτὴ δὲ καὶ ἡ θρησκεία μόνη μᾶς διέκριναν πάντοτε ἀπὸ τοὺς τυράννους καὶ μᾶς ἔφερον εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν. Δὲν δύναται δὲ κανεὶς νὰ μᾶς ὑποπτέυσῃ δικαίως ὡς μικρολόγους, διότι φροντίζομεν τίσον περὶ τῶν λέξεων· ἐπειδὴ αἱ λέξεις παριστάνουσι τὰ νοήματα καὶ ἀναγκαζόμεθα σχεδὸν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι δὲν ἔχει τις καθαρὰς τῶν πραγμάτων ἰδέας ὅταν δὲν δύναται, καθὼς πρέπει, νὰ τὰς ἐκφράσῃ. Διὰ τοῦτο ἐνθυμούμεθα μὲ λύπην καὶ ἐπιποθοῦμεν σχεδὸν τὴν μακαρίαν ἐκείνην ἐποχὴν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων, ὅτε δὲν ἐδιδάσκοντο βέβαια τόσα μαθήματα, ἐσπουδάζοντο ὅμως ὀλίγα μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ἦτο τὸ ἐντρυφήμα τῶν μαθητῶν· ἐν ᾧ σήμερον νεοὶ ἐφοδιασμένοι, ὡς λέγουσι, μὲ ἀπολυτήρια μίλις δύνανται νὰ ὀρθογράψωσιν, οὔτε ἔχουσιν ἀμυδρὰν ἰδέαν τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ βλέπωμεν τοῦ λοιποῦ πλειοτέραν φιλοκαλίαν καὶ κρίσιν καὶ μετριοφροσύνην εἰς τὰς φιλολογικὰς ἐπιχειρήσεις ἐδέχθημεν εὐχαρίστως τὴν ἀκόλουθον διατριβὴν.

Ἐφημερίς Ἀρχαιολογική

Ἀθήναι ἐκ τῆς Βασιλικῆς Τυπογραφίας.

Οἱ σεισμοὶ, αἱ πυρκαϊαὶ καὶ οἱ πόλεμοι ἀφάνισαν πολλάκις τὴν ἱστορίαν

ὄχι μόνον ἐνδόξων ἀνδρῶν κατὰ μέρος ἀλλὰ καὶ ἐθνῶν ὀλοκλήρων, τὰ ὅποια διέπρεψαν ἄλλοτε. Αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ ἔχασαν διὰ μιᾶς τὴν κληρονομίαν πολλῶν αἰῶνων, καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος καταγιγόμενον πάντοτε ν' ἀνακαλύπτῃ καὶ νὰ ἀνευρίσκῃ ὅσα ἄλλοτε μὲν ὑπῆρχον εἰς τὸν κόσμον, ἀλλὰ τὸ ρεῦμα τοῦ χρόνου παρέσυρε, φαίνεται καταδικασμένον νὰ ἀγωνίζεται ματαίως ὡς ὁ Σίσυφος. Ἀλλὰ τὰ μέγιστα κατὰ τοῦτο κακὰ προήλθον πάντοτε ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ Πέρσαι κυριεύσαντες; ἄλλοτε τὴν Συρίαν καὶ Αἴγυπτον ἔκαυσαν ὅλα αὐτῶν τὰ βιβλία, τὰ ὅποια ἴσαν πάμπολλα κατὰ τὸν Εὐσεβίον· ὅθεν μῶλις ἔχομεν ἦδη ἀμυδράν τινα ἰδέαν τῶν δύο τούτων μεγάλων λαῶν τῆς ἀρχαιότητος ἀπ' ὅσα μόνον ὁ Ἡρόδοτος καὶ ὁ Σικελιώτης Διόδωρος ἔγραψαν ὡς ἐν παρόδῳ περὶ αὐτῶν. Οἱ δὲ Ἕλληνες νικηταὶ καὶ αὐτοὶ τῶν Ἀσιανῶν καίοντες τὰ πολυτελέστατα τῆς Περσεπόλεως ἀνάκτορα δὲν διεφύλαξαν βέβαια τὰ ἐν αὐτῷ σωζόμενα συγγράμματα. Οἱ Ῥωμαῖοι κατέκαον καὶ αὐτοὶ τῶν χριστιανῶν τὰ βιβλία, καὶ χριστιανοὶ πρὸς τὸν ὅμοιον εἰς τὸ πῦρ τῶν ἐθνικῶν τὰ συγγράμματα, καθὼς τοῦτο συνέβη ἐπὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ ἐπὶ πάππα Γρηγορίου Ζ', τόσον ὥστε κατὰ τὸν Κλάρκ φέροντα μάρτυρα τοῦ Νικήτα Χωνιάτου ἀνέκδοτον τεμάχιον, οἱ πρῶτοι προξένησαν πολὺ μεγαλύτεραν παρά τοὺς δευτέρους φθοράν.

Γνωρίζομεν δὲ ὅτι ὁ Καλίφης Ὀμάρ διέταξε νὰ καῖ ἡ πλουσιωτάτη τῆς Ἀλεξανδρείας βιβλιοθήκη ὡς περιττή, ἐν ᾗ ὑπῆρχε τὸ Κοράνιον, καὶ ὅτι 4000 λουτρά ἐθερμαίνοντο ἐξ ὀλοκλήρων μῆνας μὲ μόνον ταύτης τὰ χειρόγραφα! Ἀλλὰ τοσοῦτον ὑπερβολικὴ καὶ διὰ τοῦτο ἀπίθανος φθορὰ δὲν ἦτο βέβαιον ἔργον μανιώδους μόνον καὶ μισαλλοδόξου ζήλου τῶν ξένων, ἐπειδὴ ἡ βιβλιοθήκη τῆς Κνίδου ἐπυρπολήθη ἀπ' αὐτοὺς τοῦ Ἰπποκράτους τοὺς ὀπαδοὺς, διότι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης δὲν ἔττεργον νὰ ἀκολουθήσωσι τὰ δόγματα τοῦ ἐνδόξου τούτου τῆς ἰατρικῆς διδασκάλου. Τόσον φιλαυτοὶ καὶ ἐκδικητικοὶ ἦσαν καὶ εὐρίσκονται ἐτι τὴν σήμερον πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ χαρακτηρίζωσι μόνον φιλάνθρωπια καὶ φιλομάθεια! Ἡ δὲ ἄλωσις τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τοὺς Σαρακηνούς ἐμποδίσασα τὴν παρασκευὴν τοῦ παπύρου, εἰς τὸν ὅποιον οἱ παλαιοὶ ἔγραφον, δυσκόλευσε τὸν πολυπλασιασμὸν τῶν χειρογράφων διὰ τὸ δαπανηρὸν ἄλλης ὕλης, ὅποια ἡ περγαμνή. Ἡ μεγάλη δὲ αὕτη δυστυχία, ἣτις ἐμποδίζει τὴν πρὸσδον τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἐπαναλαμβάνεται ὁμοίως ἀπὸ αἰῶνα εἰς αἰῶνα καὶ δὲν θέλει παύσει ἴσως ποτὲ

πρὶν παύσῃ καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι νὰ καταδιώκονται καὶ νὰ διασπαράττωνται ὡς θηρία ἄγρια. Ὁ Ρόβερ Κόττων διηγείται ὅτι εὐρήκε τὸν μέγαν συνταγματικὸν χάρτην τῶν Ἀγγλων εἰς τὰς χεῖρας ῥάπτου, ὅστις ἦτο ἔτοιμος νὰ τὸν μεταχειρισθῇ ὡς μέτρον κόπτων φορέματα. Οἱ Ἀγγλοὶ ἀφάνισαν τῶν Ἰρλανδῶν τὰ χρονικά, οἱ Ἰσπανοὶ κατέστρεψαν ὅλα τῶν Ἀμερικανῶν τὰ βιβλία, εἰς δὲ τὴν ἀξιοδάκρυτον ἐποχὴν ἐκείνην τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε τὸ Ὀθωμανικὸν ζῆφος ἐθέριζεν ἀνηλεῶς καὶ ἀδιακρίτως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τοὺς τυχόντας, ἴδομεν ἡμεῖς αὐτοὶ διαφορομένους πολυτίμους βιβλιοθήκας καὶ τὰ βιβλία πωλούμενα μὲ τὸ βάρος πρὸς καταφρόνησιν.

Μνημονεύονται δὲ ἐκτὸς τούτου καὶ συγγραφεῖς, οἱ ὅποιοι εἴτε ἀπὸ υπερφάνειας, εἴτε ἀπὸ μανίαν κινούμενοι, ἔκαυσαν αὐτοχείρως εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς των πολλῶν χρόνων κόπους. Ἄλλων δὲ πολλὰ συγγράμματα εὐρίσκονται ἐκ διαλειμμάτων, καθὼς τῆς Lady Montagu ἐπιστολαί, καὶ τοῦ Πλουτάρχου αὐτοῦ τινὰ ἀποφθέγματα ἀνευρεθέντα ἀπὸ τὸν Μακιαβέλην. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ θάλασσα αὐτὴ κατέπιε διὰ μιᾶς θησαυροὺς πολυχρονίων γνώσεων. ἔχομεν τρονίτι τὸ παράδειγμα τοῦ Γουαρίνου Βερονέζου, ὅστις ἐπιστρέφων πάλαι ποτὲ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν, ὅπου εἶχε συναγμένας ἑκατοντάδας χειρογράφων ἐναύχησεν εἰς αὐτὰ τῆς Ἰταλίας τὰ παραλία· ὅθεν ἐλυπήθη τόσον ὁ φίλος, οὗτος τῶν λόγων ὥστε αὐθωρεὶ αἱ τρίχιες του ἐλευκάνθησαν. Τίς ὅμως νὰ πιστεύσῃ ὅτι καὶ ὁ Πλάτων αὐτὸς, ὁ θεῖος, ὁ δαιμόσιος λεγόμενος Πλάτων, κινούμενος ἀπὸ φθόνον ἐμελλε νὰ διαφθεῖρῃ τοῦ Δημοκρίτου τὰ συγγράμματα, ἂν δὲν τὸν ἐμπόδιζον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, ὅτι ἦσαν ἤδη διεσπαρμένα εἰς πολλοὺς τόπους!

Ἄν ἀπὸ τὴν γενικὴν ταύτην ἔκθεσιν ἔλθωμεν εἰς μερικώτερα πράγματα, πληροφοροῦμεθα ὅτι μῶλις ἔχομεν πολλοστῆ μέρει τῶν Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων. Τοῦ Ἀριστοτέλους τὰ βιβλία παραδομένα ὡς παρακαταθήκη ἱερὰ εἰς τὸν ἄξιον αὐτοῦ μαθητὴν Θεόφραστον, καὶ μεταβάντα ἀπὸ τοῦτον εἰς τὸν Νηλέα καὶ τοὺς ἀπογόνους του ἕμενον ὑπὸ τὴν γῆν εὐρωπιῶντα καὶ σκωληκόβρωτα πολλοὺς χρόνους, ἕως οὗ ὁ Σύλλας κυριεύσας τὰς Ἀθήνας μετέφερεν αὐτὰ εἰς τὴν Ῥώμην· ἀλλ' ἡ σύγχυσις καὶ φθορὰ αὐτῶν ἦτο τοιαύτη τότε, ὥστε ὁ Ἄραψ ἰατρὸς Ἀβερόρῃς διηγείται ὅτι μῶλις ἐδυνήθη νὰ τὰ ἐνοήσῃ μετὰ τεσσαράκοντα ἀναγνώσεις ἀλλεπαλλήλους, ὅθεν ἔγραψε πέντε ὀλόκληρα βιβλία σχολίων πρὸς ἐπεξήγησιν.

Ἀπὸ τὰ 40 βιβλία τοῦ Πολυβίου διεσώθησαν μόνον πέντε· τοῦ Διοδώρου ἀπὸ 40 ὁμοίως δεκαπέντε μόνον· τοῦ Δίωνος· Κασσίου ἀπὸ 80, εικοσιπέντε· τοῦ Ἀμμιανοῦ ἡ ἱστορία ἀρχίζει ἀπὸ τὸ τεσσαρακοστὸν βιβλίον τῶν δὲ μεγάλων τραγικῶν μίλις καὶ τούτων περιελείφθησαν ὀλίγα κολοβά λείψανα· τοῦ Μενάνδρου δὲ μερικά τινα σποράδην τεμάχια διεσώθησαν, καὶ ἡ στέρησις αὐτῆ ὑπάρχει τόσῳ μᾶλλον λυπηρὰ, ὅσῳ ὁ ποιητὴς οὗτος ἦτο ζωγράφος τῶν ἐθίμων τοῦ καιροῦ του. καὶ ἀξιώπιτος ἱστορικός τῶν παθῶν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.

Πάσχοντες ἄρα ἔλλειψιν τίσων βιβλίων καὶ ἐξαιρέτως τῶν φιλοσοφικῶν καὶ ἱστορικῶν δὲν δυνάμεθα ποτὲ νὰ πιστεύωμεν ὅτι γνωρίζομεν τὴν ἀρχαιότητα. Ἰδιαιτέρως δὲ ἔχομεν μάλιστα ἀμυδροτάτην ἰδέαν τῶν τεχνῶν, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς καταστάσεως τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τὴν ὁποίαν μόνον σχεδὸν ἀπὸ τὰ κολοβά καὶ διεσθλημένα τοῦ Ἀριστοτέλους τεμάχια ἀπλῶς συμπεραίνομεν. Διὰ τοῦτο ἡ σπουδὴ τῆς ἀρχαιολογίας ἐκίνησε πρὸ πολλοῦ τὴν περιέργειαν ὅλων τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν, καὶ πάντοτε σοφοὶ ἐφωδιασμένοι μὲ διάφορα τῶν διοικήσεων ἐοιθήματα, ἀποστέλλονται εἰς μακρυνοὺς τόπους διὰ νὰ ζητήσωσι μεταξὺ τῶν ἐρείπιων ἱστορικὰς μαρτυρίας, καὶ ἑταιρεῖαι συνιστῶνται, καὶ ἐφημερίδες ἐξ ἐπαγγελματοῦ ἐκδίδονται. Ὀλίγους βέβαια μεταξὺ τῶν περαιομένων λανθάνει πότα οἱ Γάλλοι ἀνεκάλυψαν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὀλίγοι δὲν ἤκουσαν περὶ τοῦ Χαμπολλίωνα, ὅστις ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τοῦ Ίούγγου, ἀλλ' εὐτυχέστερος παρ' αὐτὸν κατώρθωσε νὰ διαβάσῃ καὶ τὰ ἱερογλυφικὰ τῶν Αἴγυπτίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἕως τότε ἀληθῆ σφιγγὸς αἰνίγματα.

Ἡ δὲ Ἑλλὰς καὶ στενάζουσα ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας τῶσους αἰῶνας εἴλκε πάντοτε τὴν προσοχὴν τῶν περιηγητῶν διαφόρων ἐθνῶν καὶ ἐξαιρέτως τῶν Ἀγγλῶν. Αἱ ἀνακαταστάσεις, τὰ ἐκ τούτων παραγόμενα τῆς τέχνης ἀγλαόμορφα ἔργα, αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν μνημείων καὶ τὰ νομίσματα ἔδωκαν ὕλην συγγραμμάτων σπουδαίων εἰς τοὺς ζηλωτὰς τῆς ἀρχαιολογίας, καὶ ἐφώτισαν τὴν ἱστορίαν τῶν ἐνδόξων ἐκείνων γενεῶν, αἱ ὁποῖαι κατέπληξαν τὸν κόσμον μὲ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ἀγχίνουαν.

Ἐκ τῶν εἰρημένων δὲ ὅλων αἱ ἐπιγραφαὶ συνιστῶσι τὸ οὐσιωδέστατον τῆς ἀρχαιολογίας μέρος· ἐπειδὴ εἰς αὐτὰς εὐρίσκουμεν τὸ κείμενον νόμον, ψήφισμάτων, δημοσίων ὑπολογισμῶν, ἐγκωμίων, ἀναθημάτων, εἰσφορῶν, καὶ παμπόλλους περὶ χρονολογίας, θρησκείας, δημοσίου οἰκονομίας, νόμων

καὶ ἐπιστημῶν ἰδέας. Ἄν ἦτο ἀνάγκη, ἠθέλομεν φέροι τοῦ λόγου παράδειγμα τὰ μάρμαρα τῆς Πάρου, τὰ ὁποῖα παρέχουσι χρονολογίαν τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Κέρκροπος μέχρι τῆς γεννήσεως τοῦ μεγ. Ἀλεξάνδρου. Τὰ πολυτίμα ταῦτα τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖα μετακομισθέντα εἰς Σμύρνην ἀπὸ φιλολόγον καὶ ἐμπειροκαλὸν ἄνδρα κατήντησαν εἰς θανατούς κληρονόμους, οἱ ὅποιοι ἀφ' οὗ ἔκαυσαν ἑκατὸν χειρόγραφα συναθθέντα καὶ αὐτὰ ὁμοίως εἰς τὴν Ἑλλάδα, περὶμέλεισαν τὰ μάρμαρα, καὶ ἐκινδύνευσαν βέβαια νὰ συντριφῶσιν, ἂν κατὰ τὸ 1626 δ.ν τὰ ἠγόραζεν ὁ Ἀγγλος Ὁμαῆς Ἀρουνδέλ· ἀλλ' ἐμελλε νὰ πάθωσι πάλιν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν ἐν καιρῷ τῶν ἐμφυλίων πολέμων ἐπειδὴ κατήντησαν νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς οἰκοδομικὴ ὕλη εἰς τοὺς τοίχους τινὸς ζυθοποιείου. Διαφυγόντα δὲ καὶ τὸν τοῦτον κίνδυνον εὐρίσκονται ἤδη εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Ὁξωνίας.

Ἡ μαρτυρία τῶν τοιούτων ἐπιγραφῶν θεωρεῖται ὡς πολὺ πλέον ἀξιόπιστος καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἱστορίαν διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς δημοσιότητα· ἐπειδὴ φαίνεται τῷ ὅτι ἀπίθανον νὰ ἀνέχωνται οἱ ἄνθρωποι πολὺν καιρὸν βλέποντες ψεύδη χαραγμένα εἰς μαρμαρίνα μνημεῖα.

Ἄλλ' οἱ ξένοι περιηγηταὶ ὡς περὶδικὰ πτηνὰ δὲν ἐδύναντο νὰ ἀνακαλύψωσι διὰ τῶν ἐπιγραφῶν μεγάλα πράγματα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Πολλάκις μάλιστα κατήντων νὰ ἀναπληρῶσι διὰ τῆς φαντασίας ὅτι πραγματικῶς δὲν εὕρισκον κτλ. Ὅθεν ἐπειδὴ Ἕλληες καὶ Ἀγγλοὶ καὶ Γερμανοὶ καὶ Ἰταλοὶ φιλοτιμοῦνται σήμερον νὰ ἀνερευνῶσι τὴν νέαν, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ὀλιγογράιον αὐτῶν ἀρχαιότητα, ἦτο ἀναγκαῖον καὶ ἐντιμον οἱ Ἕλληες νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν ταύτην. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο ἀδύνατον νὰ γενῆ ἕως οὗ ἡ κυβέρνησις προθυμωμένη εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν δόξαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς συσταθεῖσαν πρὸ τινῶν μνημῶν ἀρχαιολογικὴν ἑταιρείαν, καὶ διέταξε τὴν ἐκδοσιν ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος.

Τοῦ περιοδικοῦ τούτου συγγραμματος ἐξάνει ἤδη ὁ πρῶτος ἀρ.θμὸς περιέχων συνοπτικὴν ἐκθεσιν τῶν γεννημένων μέχρι τοῦδε ἀρχαιολογικῶν ἀναζητήσεων εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἀνέγνωσιν περιέργων τινῶν ἐπιγραφῶν, ἔργα τοῦ Κ. Α. Παγκαβῆ, τὸν ὁποῖον εὐρίσκουμεν περιχαρῶς εὐδοκιοῦντα καὶ εἰς τοῦτον τὸν κλάδον τῆς φιλολογίας. Ὅθεν ἐπαινοῦντες τὸν ζῆλόν του εὐχόμεθα νὰ εὕρῃ καὶ ἄλλους μιμητὰς. Τοῦτο δὲ ἦτον ἴσως εὐκολώτερον, ἂν ἡ σύνταξις ἀρχαιολογικῶν διατριβῶν δὲν ἔμεινεν ἀφορισμένη μόνον εἰς ὀλίγους τινὰς, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους σύγκειται ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπή.

Δὲν ἀμφιβάλλοιεν δὲ διόλου ὅτι ἀφ' οὗ ἐξαντλήσῃ τὴν ὑπάρχουσαν ἤδη

ἕλην ἢ ἀρχαιολογικὴ αὐτὴ ἐφημερίς, τὴν ὁποίαν συνιστῶμεν θαρράλως εἰς τὸ κοινόν, θέλει συμπεριλάβει καὶ τὰς διαφόρους καλὰς καὶ βιομηχανικὰς τέχνας, πρὸς δὲ τούτῳ καὶ τὴν κατάστασιν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς δημοσίου οἰκονομίας κατὰ τοὺς καιροὺς τῶν διαφόρων τῆς Ἑλλάδος πολιτειῶν, ὥστε θαυμηθῆναι νὰ καταντήσῃ τὸ σύγγραμμα κατὰ πάντα ὅμοιον μὲ τὰ ἐκδιδόμενα εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην.

Βίοι τῶν ἐνδόξων φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος μεταφρασθέντες.

Εἰς ὀλίγους βέλαια εἶναι ἄγνωστον τὸ ὄνομα τοῦ Φενελλῶν· ἐπειδὴ ὁ περίφημος οὗτος ἀρχιερεὺς τῆς Γαλλικῆς ἐκκλησίας δὲν ἔχει ἴσως ὅμοιον ἄλλον κατὰ τὴν εὐφράδειαν ἀλλ' εἰς ἡμᾶς γίνεται πολὺ πλέον περισπούδαστος καὶ εὐάρεστος, καθότι ἔλαβε ὡς ἕλην τῶν συγγραμμάτων του, ὅτι συνταλεῖ ἀμέσως εἰς τὴν ὀρθὴν παιδαγωγίαν, τὴν ὁποίαν φιλοτιμούμεθα νὰ εἰσαγάγωμεν. Κανεὶς τῶντι δὲν ἔγραψε μὲ τσαύτην χάριν καὶ πειθῶ καὶ εὐφροσύνην ὡς ὁ Φενελλῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ὁ Τηλέμαχος τοῦ ὁποίου τὴν ἀρχικὴν ιδέαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Ὀμηρον καὶ Βιργίλιον, ἐφάνη μέχρι τοῦδε ἀμίμητον σύγγραμμα. Πούποτε ἀλλοῦ τῶ ὄντι δὲν εὐρίσκομεν τόσον ζωηρὰς τῶν παθῶν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας εἰκόνας, τόσον ἀκριβεῖς παραστάσεις τῶν διαφόρων σκηνῶν τοῦ θείου, τόσον ἔρωτα τῆς ἀρετῆς, τόσον δὲ μῖσος πρὸς τὴν κακίαν, ἥτις ἀφανὴς τὸ πρῶτον καὶ ἀνεπαίσθητος συναυξάνει μὲν καὶ συνηλικιοῦται, δὲν συγχεράσκει ὅμως κατὰ δυστυχίαν πάντοτε μὲ τὸν ἄνθρωπον.

Ἄλλ' ἕτερον ἐξίσου ἀξιόλογον σύγγραμμα τοῦ αἰοδήμου τούτου ἀνδρός, οἱ βίοι τῶν φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος συντεθειμένον βέλαια μὲ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἔλειπε μέχρι τοῦδε εἰς ἡμᾶς. Ἡ ἔλλειψις δὲ αὕτη ἦτο ἀληθῶς λυπηρὰ, ἐπειδὴ δυσκόλως δυνάμεθα νὰ εὐρωμεν συναγμένους εἰς ἓν βιβλίον ὅσας ιδέας ὁ Φενελλῶν ὡς Ἀττικὴ αὐτόχρημα καὶ Ἰμηττεῖος μέλισσα ἀπάνθισε πολλαχόθεν διὰ νὰ συντάξῃ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐνδοξοτάτων φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος καὶ νὰ πικνώσῃ, τρόπον τινά, ἢ νὰ συνάψῃ εἰς μικρὸν ὄγκον τὰς διαφόρους αὐτῶν ιδέας περὶ πολιτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἐπιστημῶν ἐν γένει.

Τὸ βιβλίον τούτο μεταφράσθη, νομίζομεν, ἐν καιρῷ διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τῆς σπουδαζούσης ἤδη μὲ προθυμίαν ἀπαράμιλλον νεολαίας. Ἐπειδὴ θάσις τῆς παιδείας πρέπει πάντοτε νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα

καὶ ἱστορία, καθὼς χρεωστοῦμεν νὰ γνωρίζομεν πρῶτον καλῶς τὴν πατρίδα ἡμῶν, πρὶν ἐπιχειρήσωμεν νὰ μάθομεν τὴν γεωγραφίαν τῶν ξένων τόπων.

Συνιστῶντες δὲ τὸ σύγγραμμα τοῦτο λαμβάνομεν ἀφορμὴν νὰ βίψωμεν ἐνταῦθ' αἰσὶν ιδέας περὶ μεταφράσεως. Ἡ καλὴ μετάφρασις εἶναι μέγα καὶ δυσκατόρθωτον ἔργον. Ὁ μεταφραστὴς χρεωσθεῖ νὰ ἴηαι κάτοχος τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα διαλαμβάνονται εἰς τὸ μεταφραζόμενον σύγγραμμα, ἔπειτα νὰ γνωρίζῃ ἀάλλιστα καὶ νὰ ὁμιλῇ εἰ δυνατόν καθαρῶς ὄχι μόνον τὴν γλῶσσαν τοῦ πρωτοτύπου, ἀλλὰ καὶ ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν σκοπεύει νὰ γράψῃ· ἐπειδὴ συχνάκις καὶ εἰς σπουδαῖα συγγράμματα ἀπαντῶνται φράσεις, τὰς ὑποίας μανθάνει ἀπὸ τὴν κοινὴν συνήθειαν, σπανίως δὲ εὐρίσκει εἰς λεξικά.

Διὰ τοῦτο κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν συμβουλευόμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ μεταφρασεύσῃ, τρόπον τινά, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν, τὰ προϊόντα ξένης τινοῦ καὶ μακρονῆς χώρας, νὰ προετοιμάζονται μὲ τὰς ἀναγκαίας εἰς τοῦτο γνώσεις, ἂν θέλωσι νὰ ὠφελήσῃσι καὶ νὰ ὠφεληθῶσιν ἀμοιβαίως.

Ἀλλὰ τὸ σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον ἀνγγέλλομεν καὶ κρίνομεν μάλιστα ὡς ἐν παρόδῳ ἐνταῦθα, φέρει χαρακτῆρα ἐθνικόν, ὡς πραγματευόμενον τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ βιωτικὴν ἱστορίαν τῶν διασημοτάτων τῆς Ἑλλάδος φιλοσόφων, ὅθεν ἐφωδιασμένον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Φενελλῶνος, ὡς μὲ ἀπόλυτον διαβατήριον, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλει εἰσχωρήσει παντοῦ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιγράσειαν.

(3.)

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Τρόπος τοῦ παχύνει τοὺς χοίρους ἄνευ αὐξήσεως τροφῆς.

Πολλάκις ἀπαντήσαμεν εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλίαν χοίρους, οἵτινες εἶχον διαπερασμένον εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ῥύγχους τῶν κρίκων (χαλκᾶ) ἀπὸ γοντρὸν σιδηροῦν σύρμα, ἔχοντα διάμετρον περίπου δεκακοτῶ γραμμῶν. Ἐνομίσαμεν κατ' ἀρχὰς ὅτι ὁ κρίκος οὗτος ἐχρησίμευε νὰ ἐμποδίσῃ τὰ παμφάγα τὰυτα ζῶα ἀπὸ τοῦ νὰ θλάπτουν τὰ φυτὰ καὶ λοιπὰ καὶ νὰ ἀνασκάπτουν τὴν γῆν. Ἄλλ' ἐπληροφόρηθμεν παρὰ τῶν κατοίκων ὅτι ἐχρησίμευε μόνον διὰ νὰ τὰπαχύνῃ, καὶ ἰδοὺ μὲ ποῖον τρόπον. Ἡ στενοχωρία τὴν ὁποίαν δοκιμάζουν ἐξ αἰτίας τοῦ κρίκου τούτου, τὸν ὁποῖον δὲν δύνανται νὰ ἐκβάλλουν, τοὺς φέρει εἰς ἔκστασιν καὶ ἀθμονίαν καὶ τοὺς βιάζει νὰ οἰκουροῦν, μένοντες εἰς τὴν κοίτην τῶν· ἐπειδὴ ἀφοῦ δοκιμάσῃσι παντοιο-

τρόπως νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπ' αὐτὸ, ἀποκάμνουσι καὶ διαμένουσι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὕπτια, ὥστε ἕνεκα τῆς ἀκινήσεως ἢ συνήθους διδομένη εἰς αὐτοὺς τροφή τοὺς παχύνει θαυμασίως.

Ὑπνος διαρκέσας 451 ἡμέρας.

Εἰς ἰατρὸς Πρώσος ἀναφέρει εἰς τὴν πρὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὑγειονομικῆν ἀναφορὰν τοῦ τὸ ἐξῆς. Εἰς τὴν Βεσφαλέαν πόλιν τοῦ Μοδεβάχου γυνὴ τις εἰκοσαετῆς ἐκοιμήθη εἰς διάστημα τετρακοσίων πεντήκοντα καὶ μιᾶς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν. Ἐκ τούτου τοῦ διαστήματος πρέπει νὰ ἐξαιρεθῶσιν αἱ σιγμὰὶ ἐκεῖναι, κατὰ τὰς ὁποίας τὴν ἐξύπνιζον διὰ νὰ τὴν δώσωσι νὰ φάγη τίποτε ἀφοῦ δὲ ἔτρωγεν ὀλίγον, εὐθὺς ἀπεκοιμᾶτο, καὶ ἀφοῦ ἤρχισεν αὐτὸς ὁ ὕπνος τῆς, δὲν ἐξήπνισεν ἀφ' ἑαυτῆς παρὰ μόνον μίαν φορὰν. Καθ' ὅλον δ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἀδιακόπως ἐγίνοντο αἱ φυσικαὶ χρεῖται τοῦ σώματος καὶ αὐταὶ αἱ περιοδικαὶ ἢ μηνιαῖαι ἐκκενώσεις. Ὁ παράδοξος οὗτος ὕπνος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῆ, οὐδὲ ν' ἀποδοθῆ εἰς ἄλλην ἀφορμὴν εἰμὴ εἰς μίαν πληγὴν τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ἡ γυνὴ πρό τινος καιροῦ εἰς τὴν κεραλήν.

Δοσοληψία ἐνιαυσίος ἐνὸς βιβλιοπώλου εἰς Λόνδραν.

Ἡμεῖς ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα πτωχοὶ ὄντες καὶ ἀγράμματοι, καὶ προσέτι μὴ ἀγαπῶντες ἀκόμη κοινῶς τὴν ἀνάγνωσιν, δὲν ἐμποροῦμεν νὰ φαντασθῶμεν ὅποιον ἐμπόριον γίνεσθαι καὶ ὑπόσῃ δοσοληψία μὲ τὰ βιβλία· καὶ ἂν ἀκούσωμέν τί ποτε περὶ τούτου, μᾶς φαίνεται μῦθος. Ἰδοὺ δὲ μία τοιαύτη δοσοληψία, ἡ ὁποία τρώνει ἡμπόρει νὰ φανῆ δὺςπιστος, ἂν δὲν ἐξετάζετο καὶ διεβεβαιόετο ὑπὸ τοῦ βουλευτικοῦ τῆς Ἀγγλίας. Ἐν μόνον βιβλιοπωλεῖον εἰς Λόνδρον πωλεῖ κατ' ἔτος 125 μελιουνίων φράγκων βιβλία. Ἐχει 60 γραφεῖς ἐξοδεύει εἰς εἰδήσεων καὶ ἀγγελιῶν τύπωσιν 143,500 φρ. καὶ ἀπατῶσαι καθ' ἡμέραν 250 βιβλιοδέτας. Πολλὰ ὀλίγοι καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ζῶσι πωλοῦντες ἢ δένοντες βιβλία. Π σοὺς τρόπους ζωῆς ἐντίμους καὶ ἐπικερδεστάτους σερβεῖ τὸν ἄνθρωπον ἡ ἀμάθεια! (6.)

